

Ko Paane mo e Sipi 'Ikai hano Hingoa

Fa'u 'e John Carr

Tā Fakatātā 'e Mike Wilkin

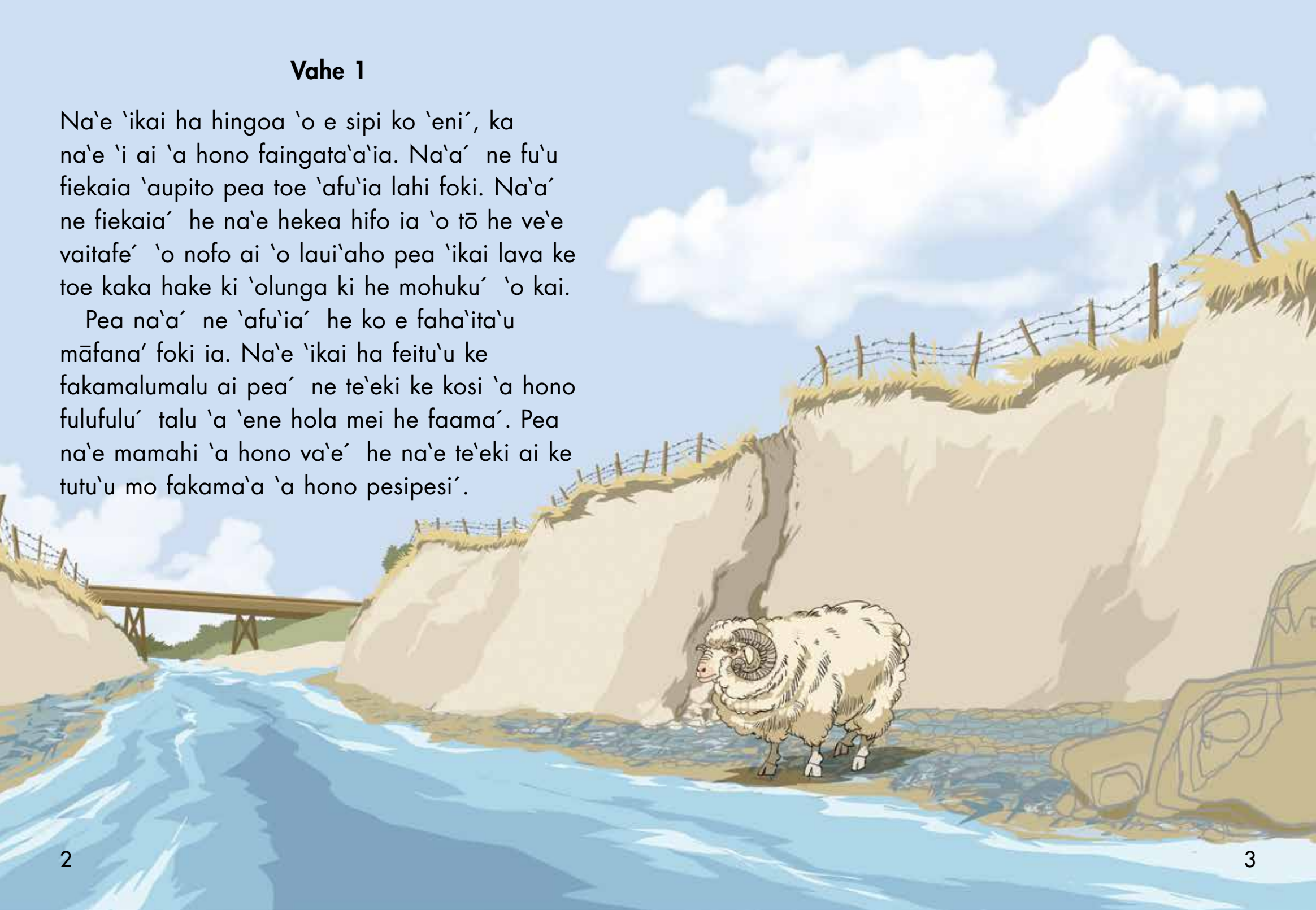
Ko Paane mo e Sipi
'Ikai hano Hingoa

Vahe 1

Na'e 'ikai ha hingoa 'o e sipi ko 'eni', ka na'e 'i ai 'a hono faingata'a'ia. Na'a' ne fu'u fiekaia 'aupito pea toe 'afu'ia lahi foki. Na'a' ne fiekaia' he na'e hekea hifo ia 'o tō he ve'e vaitafe' 'o nofo ai 'o laui'aho pea 'ikai lava ke toe kaka hake ki 'olunga ki he mohuku' 'o kai.

Pea na'a' ne 'afu'ia' he ko e faha'ita'u māfana' foki ia. Na'e 'ikai ha feitu'u ke fakamalumu ai pea' ne te'eki ke kosi 'a hono fulufulu' talu 'a 'ene hola mei he faama'. Pea na'e mamahi 'a hono va'e' he na'e te'eki ai ke tutu'u mo fakama'a 'a hono pesipesi'.

Vahe 2

Ko e tangata ngāue mei he SPCA ko Paane. Na'e to e 'i ai foki mo e me'a na'e hoha'a ia ki ai. Na'e fiema'u ke 'alu atu 'o puke mai 'a e sipi na'e 'ilo atu 'oku nofo faingata'a'ia. Na'e a'utaki ange ki ai ha fakamatala ki he sipi' ni mei he kakai na'a' nau 'eva lue lalo' pea mo e faka'uli lēlue mei he halanga lēlue he funga vaitafe'.

Na'e tau 'a e veeni 'a Paane' 'i he hala na'e mita 'e 500 mei he vaitafe'. Pea 'i he'ene a'u atu ki ai', na'e hangē tofu pē 'a 'ene 'afu'ia' ko e 'afu'ia 'a e sipi na'a' ne ha'u ke fakahaofi'.

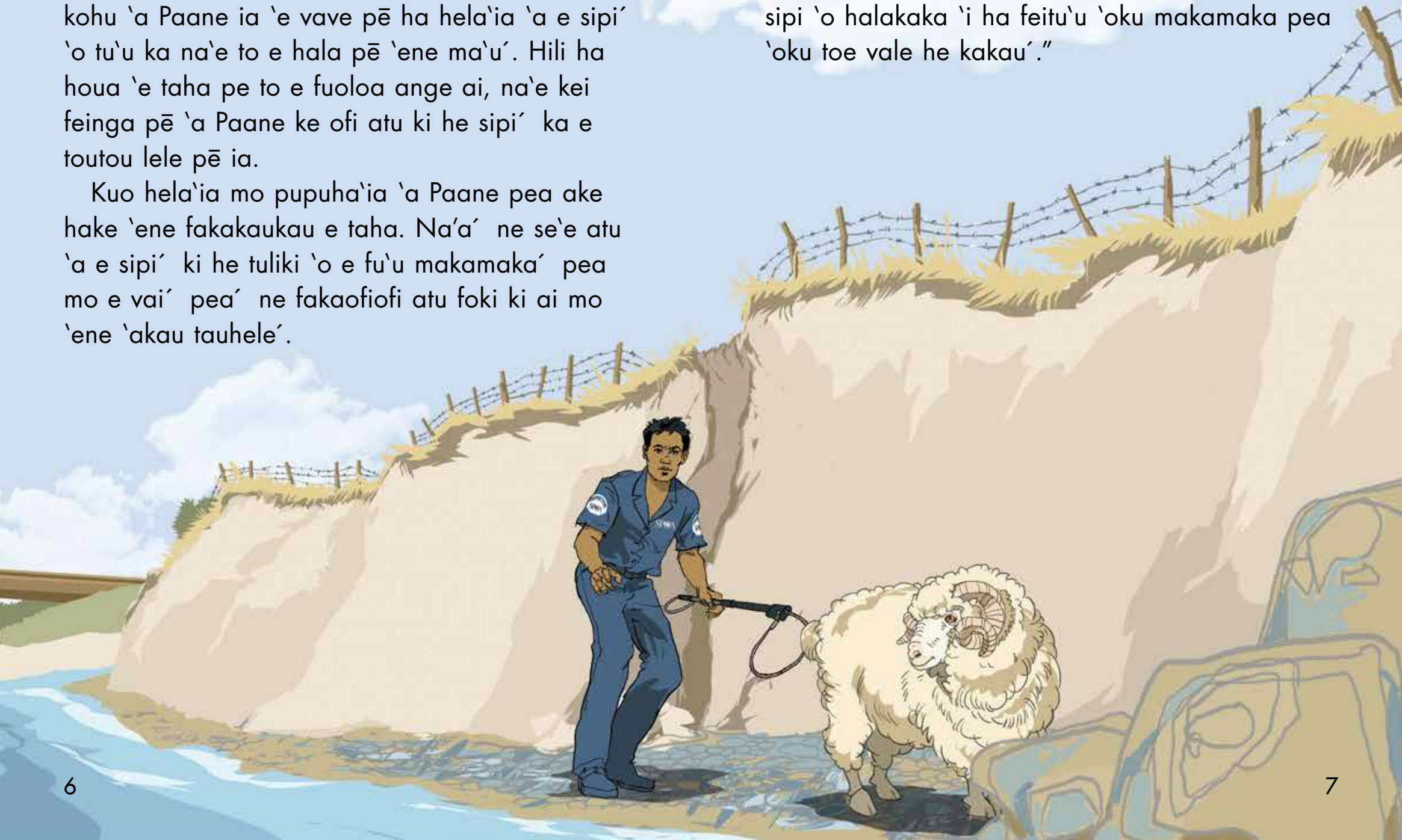
Na'e tokoto pē 'a e sipi' he makamaka he ve'e vaitafe', pea 'i he a'u atu ki ai 'a Paane mo 'ene 'akau tauhele sipi'. Na'e 'asi mai 'oku ngali fu'u hela'ia 'a e sipi' ia 'o pehē 'e Paane 'e faingofua 'aupito 'a hono puke 'o 'ave ki he'ene veeni'.

Ka na'e hala 'a 'ene ma'u'. 'I he'ene ofi atu ki ai', kuo tu'u hake 'a e sipi' ia 'o lele. Na'e kohu 'a Paane ia 'e vave pē ha hela'ia 'a e sipi' 'o tu'u ka na'e to e hala pē 'ene ma'u'. Hili ha houa 'e taha pe to e fuoloa ange ai, na'e kei feinga pē 'a Paane ke ofi atu ki he sipi' ka e toutou lele pē ia.

Kuo hela'ia mo pupuha'ia 'a Paane pea ake hake 'ene fakakaukau e taha. Na'a' ne se'e atu 'a e sipi' ki he tuliki 'o e fu'u makamaka' pea mo e vai' pea' ne fakaofiofi atu foki ki ai mo 'ene 'akau tauhele'.

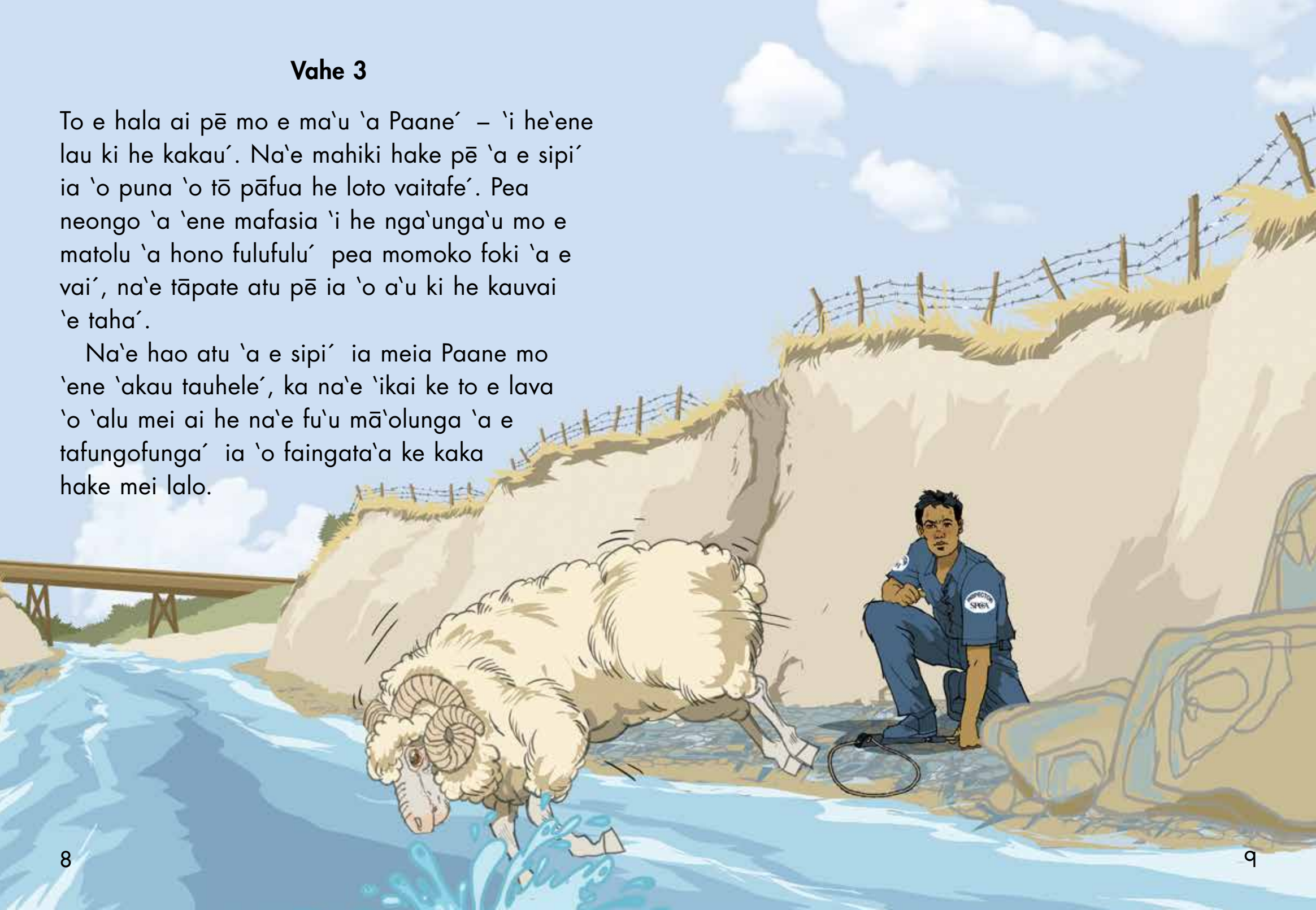
"Sai. Ko 'eku toki ma'u lelei eni koe", ko 'ene fanafana' atu ia, "he 'oku 'ikai foki ke lava ha sipi 'o halakaka 'i ha feitu'u 'oku makamaka pea 'oku toe vale he kakau'."

Vahe 3

To e hala ai pē mo e ma'u 'a Paane' – 'i he'ene lau ki he kakau'. Na'e mahiki hake pē 'a e sipi' ia 'o puna 'o tō pāfua he loto vaitafe'. Pea neongo 'a 'ene mafasia 'i he nga'unga'u mo e matolu 'a hono fulufulu' pea momoko foki 'a e vai', na'e tāpate atu pē ia 'o a'u ki he kauvai 'e taha'.

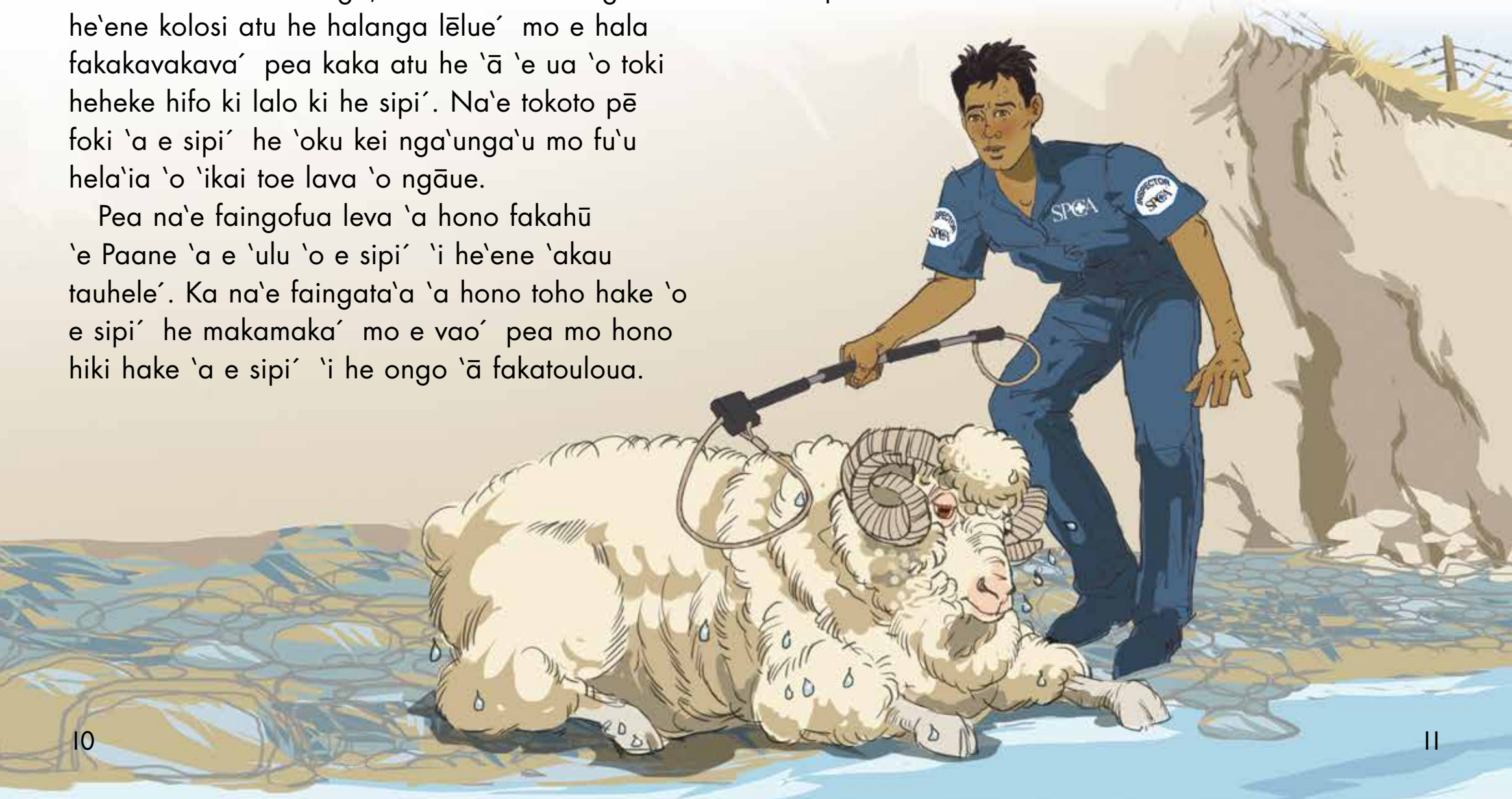
Na'e hao atu 'a e sipi' ia meia Paane mo 'ene 'akau tauhele', ka na'e 'ikai ke to e lava 'o 'alu mei ai he na'e fu'u mā'olunga 'a e tafungofunga' ia 'o faingata'a ke kaka hake mei lalo.

Na'e 'ikai lava 'a Paane 'o a'a atu he vai' he na'e fu'u tatafe 'a e vaitafe' pea mamafa foki 'a hono puti' pea na'a' ne kei to'o pē foki mo 'ene 'akau tauhele'. Koia ai na'a' ne kaka hake mei lalo ki 'olunga, 'o matu'aki tokanga 'i he'ene kolosi atu he halanga lēlue' mo e hala fakakavakava' pea kaka atu he 'ā 'e ua 'o toki heheke hifo ki lalo ki he sipi'. Na'e tokoto pē foki 'a e sipi' he 'oku kei nga'unga'u mo fu'u hela'ia 'o 'ikai toe lava 'o ngāue.

Pea na'e faingofua leva 'a hono fakahū 'e Paane 'a e 'ulu 'o e sipi' 'i he'ene 'akau tauhele'. Ka na'e faingata'a 'a hono toho hake 'o e sipi' he makamaka' mo e vao' pea mo hono hiki hake 'a e sipi' 'i he ongo 'ā fakatouloua.

Na'e ngulu mo laulau pē 'a Paane mo toutou humu mo tū'ulu 'i hono teke mo fusi atu 'a e sipi' he loto la'aa' mo ne pehē pē, "Ta ko e ngāue eni ia ke fai pē 'e ha taha 'oku anga mo poto ai".

Na'e a'u atu 'a Paane ki he halanga lēlue'
'o teuteu ke kolosi. Na'e 'osi fua pē 'a e sipi'
'i hono uma' pea' ne tu'u, fakaongo, sio ki he
ongo tafa'aki' pea toki kolosi atu.

Na'e teu ke tangutu hifo 'o mālōlō he vaovao
he tafa'aki' mo e ongoing mai 'a e fu'u kokō
"Paaaaaaaaaaaaaaaaa!" Na'a' ne hanga hake
'o sio atu ki he ulo kakaha mai 'a e maama mu'a
'o e fu'u lēlue lōloa 'oku afe mai he tuliki 'o e
hala fakakavakava'.

Vahe 4

Na'e 'ilo'i 'e Paane 'e toe lahi 'a e ilifia 'a e sipi' kapau 'e fu'u ofi 'ena tu'u' ki ha lēlue lele oma. Na'e to e kokō le'o lahi mai "paaaaaaa" mo e heheke hifo 'a Paane ia 'i he fo'i tahifo' 'o ngata he mohuku lōloa he lalo hala fakakavakava' pea me'a mālie he na'e fakamolū 'aki 'a 'ene paheke hifo 'i he mohuku', kae fakamolū 'aki 'e he sipi' ia 'a Paane, pea na'e 'ikai sai eni ki ai.

Na'e fua atu 'e Paane 'a e sipi' ki he veeni' pea' ne ongo'i hela'ia, mamahi'ia mo fieinua foki. 'I he'ene tuku hifo 'a e sipi' ki lalo ke fakaava 'a e veeni', na'a' ne pehē 'e ia 'e fu'u hela'ia 'a e sipi' ia 'o 'ikai to e lava ke hola.

Ka na'e toe hala 'a e ma'u 'a Paane'. Na'a' ne fakaava 'a e matapa 'o e veeni'. Ka 'i he'ene sio hifo ki he sipi', na'e sio atu ia 'oku tatākalo atu 'a 'ene fu'u 'akau tauhele' 'i he kauhala 'e taha'. Pea 'oku tokalalo mai ai 'a e fu'u sipi fulufulua na'e fekau ke 'alu 'o puke mai'.

Na'e lue atu 'a Paane ki he kauhala 'e taha' ka na'e mei 'osi 'ene kātaki'.

“E 'ikai pē ha me'a ia 'e nonga hifo ai 'a e sipi' ni,” ko 'ene ngulungulu' atu ia, ka na'e toe hala pē ai 'a 'ene ma'u'.

He ko e me'a na'a' ne ta'ofi 'a e sipi' ko ha tele'a na'e vao 'aki 'a e 'akau fihifihi ko e pulūpeli. Pea ko e sipi' ena kuo talaia mai ai 'o toki a'u atu 'a Paane 'o puke.

Na'a' ne toki loka'i fakalelei 'a e sipi' he loto'ā kulī 'i mui 'i he veeni'. Ne tō hifo ai pē 'a e sipi' ia 'o mālōlō mo fakamokomoko 'i he faliki kapa 'o e veeni' pea lingi atu 'e Paane ha vai inu ma'a mo fakamo'ui foki 'a e me'a fakamokomoko 'o e veeni'.

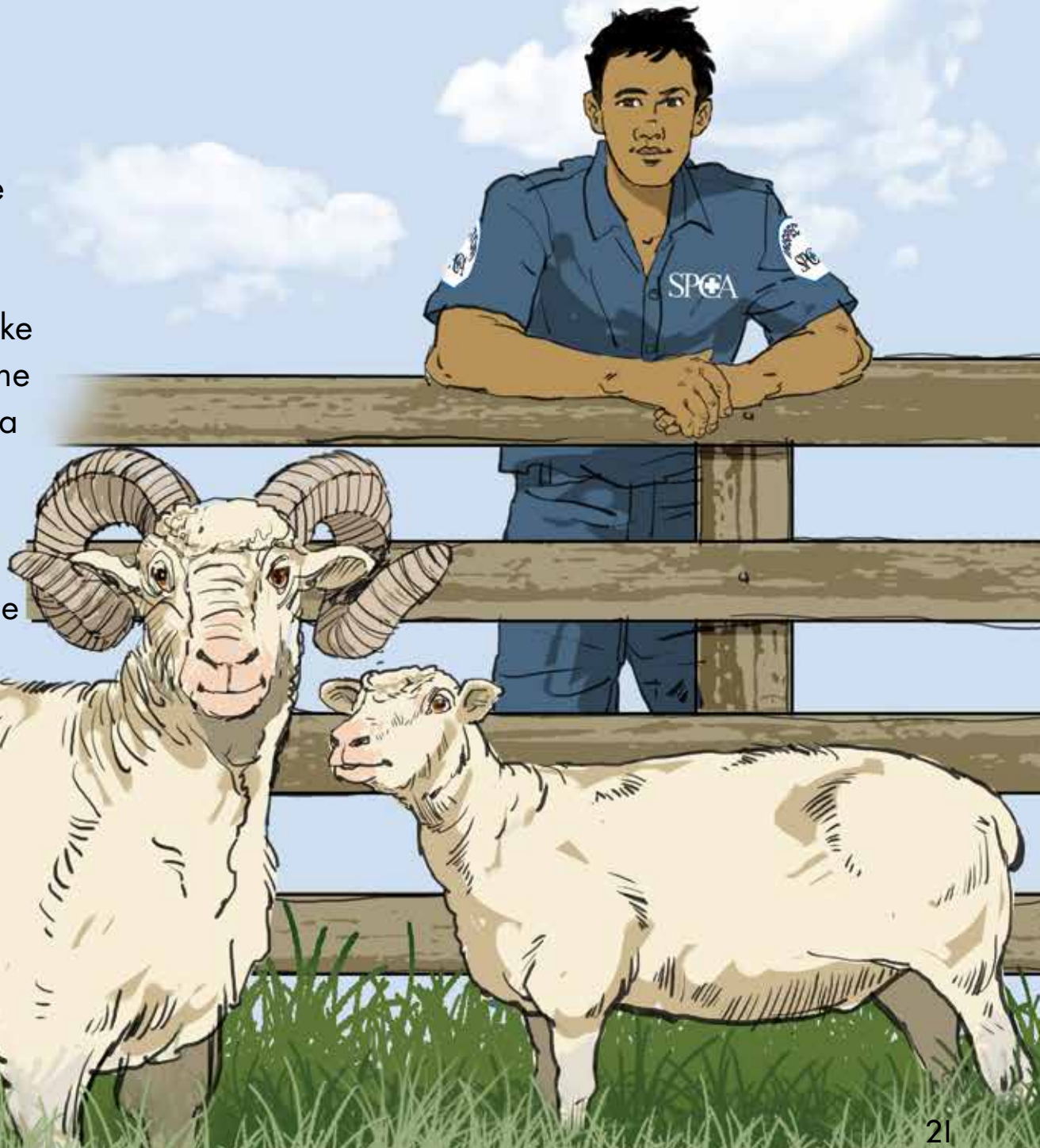
"Mahalo kuo' ke fu'u hela'ia pea 'e 'ikai te ke lava 'o faka'uli keta foki ki he SPCA ka e tuku mai ai leva kiate au", ko Paane atu ia ki he sipi' – pea ko e toki tonu foki ia 'a 'ene ma'u'.

Vahe 5

'I he 'aho hono hoko', na'e a'u atu 'a Paane ki he SPCA ke vakai pe 'oku fēfē 'a e sipi na'a' nau fetakai mo ia' 'o ne 'ohovale foki 'i he'ene sio atu ki ai'.

Na'e 'osi faito'o e sipi' 'e he toketā monumanu', pea fana faito'o 'a hono fulufulu' ke tamate'i 'e fanga ki'i manu mo e 'unufe kehekehe ai' pea kuo 'osi kosi foki mo hono fulufulu'. Pea kuo 'osi tutu'u hono pesipesi' pea hā mai 'oku matu'aki nonga hifo, ma'a mo toe mo'ui lelei ange mo fiefia foki 'i he'ene kau he kai 'o e mohuku ma'ui'ui' fakataha mo e fanga sipi 'i he 'ā sipi'.

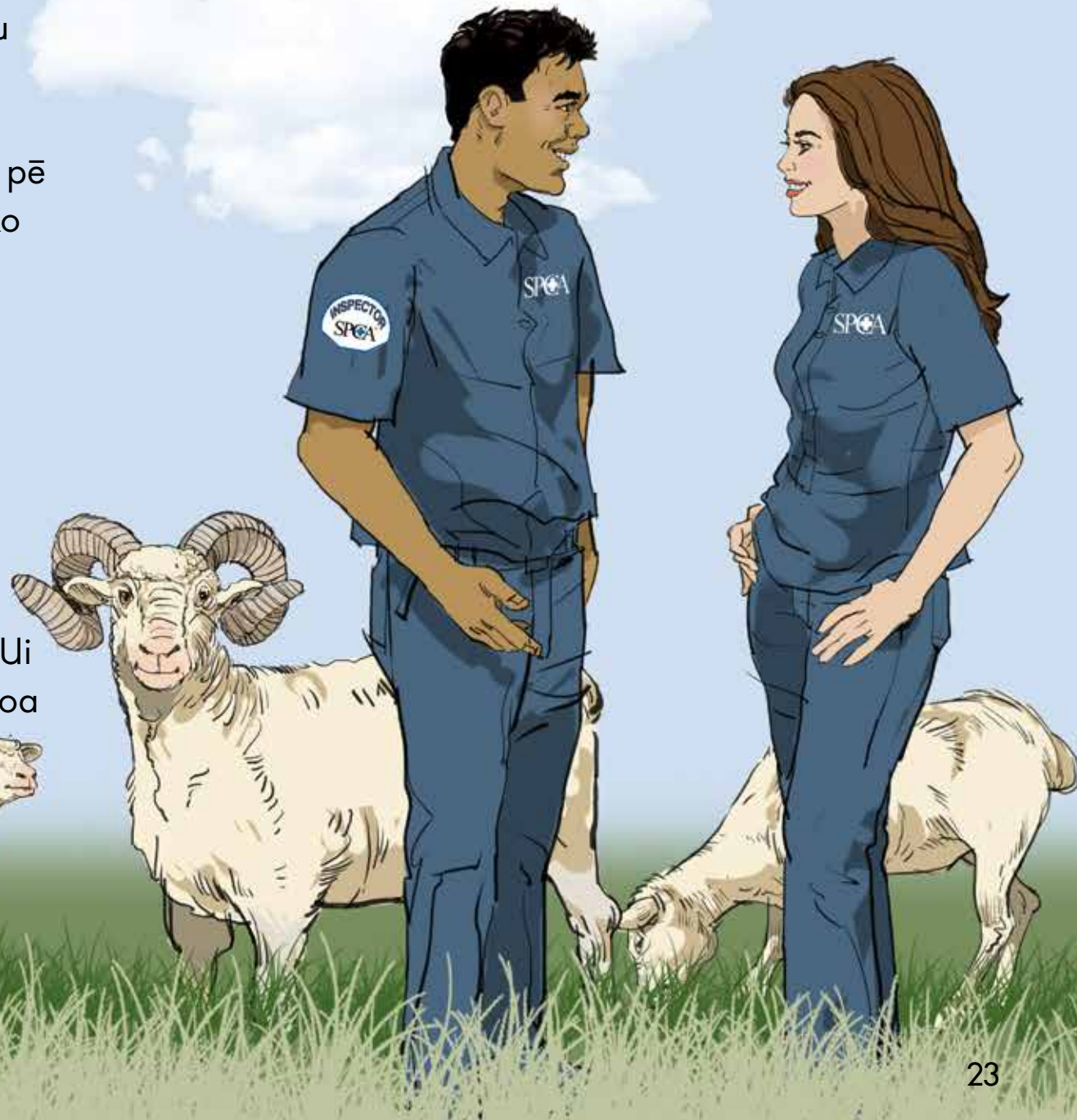

“Osi ha ngaahi ‘aho si’i mei heni, ‘e toe foki ia ‘o sai ‘aupito”, ko e lau ia ‘a Lucy, ko e fefine ‘oku’ ne tokanga’i ‘a e fanga manu ‘oku fakahaofi ‘o tauhi ‘i he SPCA.

“Pea kuo ma’u foki e ki’i faama pea mo e fanga sipi ke ‘ave ki ai ‘i ha’ane sai. Ko e toe pē eni ke ‘ai hano hingoa. Na’a’ ku pehē ke ui ko Paane ‘o tauhingoa ki he tokotaha na’e ‘alu ‘o puke mai’ ”.

Na’e kata foki ‘a Paane mo ne pehē atu. “Hei’ilo pē moutolu ka ‘oku’ ou tui ‘e iku pē ia ‘o ui ko Paaaaane. Mahalo na’a sai ange ke ‘ai ha hingoa kehe. Sio ki he’ene fiefia mo nonga he ‘osi hono kosikosi hono fulufulu’? Fēfē ke ui ai pē ia ko Kosikosi?”

Na’e kata ‘a Lucy mo ne pehē atu, “Sai ia. Ui ko Kosikosi he taimi’ ni kae toki ‘ai hano hingoa fo’ou ‘e he kau me’a tenau ‘ave ‘o tauhi’.”

Ko hono Tauhi ‘o e Fanga Sipi’

- ‘Oku fiema’u ha musie kenau kai mo ha vai fo’ou mo ma’a kenau inu. ‘Oku’ nau sai’ia foki ke ‘i ai ha fanga sipi kehe kenau nofo fakataha ‘i he ‘ā sipi’ koe’uhi kenau nonga mo malu.
- ‘Oku’ nau kai he houa ‘e 7 he ‘aho pea ‘oku’ nau fiema’u ha musie lelei. ‘I he fa’ahi ta’u momoko’ ‘e lava kenau kai mohuku.
- ‘Oku’ nau nofo teteki pea ‘oku’ ‘ikai kenau sai’ia he longoa’a’ pea mo ha me’a ‘oku’ ‘unu ngaholo. Lea nonga mo le’osi’i kia kinautolu pea ‘oua e ofi kia kinautolu ha fanga kuli’ ‘oku’ nau kālou.
- ‘Oku’ totonu kenau nofo ‘ā ke ‘oua na’a’ nau ‘alu ki hala pe ki ha tafenga vai. ‘Oku’ malu’i ai foki mei ha fanga monumanu kehe.
- ‘Oku’ nau fiema’u ha me’a kenau fakamalumu ai mei he la’aa’ he taimi māfana’ pea mo ha ‘ulu’akau kenau toi ai mei he ‘uha’ mo e havili’ he taimi momoko’.
- ‘Oku’ kosi ‘a honau fulufulu’ tu’o taha pe ua he ta’u. ‘Oku’ kosi foki mo e fulufulu ‘i honau konga ki mui’ ke ‘oua na’a langoa.

‘A’ahi atu ki he uepisaiti kids.spcaeducation.org.nz ‘o sio ai he fakahinohino ki hono tauhi ‘o e sipi’

Barney and the Sheep With No Name

© 2017 Society for the Prevention of Cruelty to Animals Education, Auckland, New Zealand

Published by Wendy Pye Publishing Limited for SPCA Education

Text by John Carr

Illustrations by Michael Wilkin

This Tongan edition published 2019

ISBN: 978-1-98-857808-8

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publishers.

Distributed in New Zealand by The SPCA

3047 Great North Road, New Lynn, Auckland 0640, New Zealand